

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI KUNTIEN
TAKAUSKESKUKSESTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

225/0.10/2021

KHALL § 305

Johdanto

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi Kuntien takauskeskuksesta annetun lain (487/1996) muuttamisesta. Luonnos on oheismateriaalina.

Esityksellä muutettaisiin takauskeskuslakia siten, että takauskeskus voisi myöntää takauksia Kuntarahoitus Oyj:n sellaiselle varainhankinnalle, jolla rahoitetaan sote-uudistuksessa perustettavia hyvinvointialueita. Lakimuutos tarkoittaisi samalla sitä, että Kuntarahoitus voisi myöntää rahoitusta hyvinvointialueille ja hyvinvointiyhtymille sekä niiden omistamille tai määräämisvallassa oleville yhteisöille. Varsinaisen päätöksen takauskeskuksen takaaman varainhankinnan ja Kuntarahoituksen myöntämän rahoituksen ulottamisesta hyvinvointialueiden toimintaan tekisivät takauskeskuksen valtuuskunta ja Kuntarahoitus.

Tausta

Osana sote-uudistusta (hallituksen esitys 241/2020 vp) Suomeen muodostettaisiin 21 hyvinvointialuetta, joille siirretään kuntien vastuulla nykyisin olevat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät. Hyvinvointialueille siirrettäisiin nykyiset sairaanhoitopiirien ja kehitysvammaisten erityishuoltopiirien kuntayhtymät varoineen, velkoineen ja sitoumuksineen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvä kuntien irtain omaisuus, sopimukset ja vastuut. Osa uudistuksessa hyvinvointialueille kuntayhtymiltä ja kunnilta siirtyvistä lainoista ja muista sitoumuksista on Kuntarahoituksen myöntämiä. Näitä lainoja ja muita sitoumuksia koskeva varainhankinta on takauskeskuksen takaamaa. Edellä mainittuun hallituksen esitykseen sisältyy ehdotus takauskeskuslain muuttamisesta siten, että Kuntarahoituksen myöntämät lainat ja muut sitoumukset voidaan siirtää kuntayhtymistä ja kunnista hyvinvointialueille takauskeskuslain sitä estämättä. Tämä muutos koskisi kuitenkin vain omaisuuden siirtovaihetta.

Pystyäkseen vastaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävistä ja etenkin niihin liittyvistä investoinneista hyvinvointialueilla olisi tarve ottaa lainaa. Takauskeskuslaki tai siihen edellä mainitussa hallituksen esityksessä ehdotettu muutos eivät kuitenkaan mahdollistaisi sitä, että Kuntarahoitus voisi rahoittaa hyvinvointialueita uusien lainoin tai muin rahoitusinstrumentein. Kuntarahoitus on keskeinen kuntia ja kuntayhtymiä rahoittava luottolaitos, joten olisi perusteltua, että se voisi rahoittaa myös hyvinvointialueita. Tämä edellyttäisi

takauskeskuslain muuttamista. Muutoksen myötä takauskeskuksen jäsenenä olevat kunnat joutuisivat kuitenkin viimesijaiseen vastuuseen myös hyvinvointialueille kohdistettavan rahoituksen varainhankinnasta ja siihen liittyvistä sitoumuksista. Siksi lakimuutoksen yhteydessä on varmistettava, että kunnat eivät vastustaisi Kuntarahoituksen antolainauksen laajentamista hyvinvointialueiden toimintaan ja muutos ei muodostuisi ongelmalliseksi kuntien taloudellisen itsehallinnon kannalta. Näistä syistä takauskeskuslain muuttaminen siten, että Kuntarahoitus voisi toimia hyvinvointialueiden rahoittajana, on perusteltua tehdä erillisenä lakiesityksenä.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on turvata sote-uudistuksessa perustettavien hyvinvointialueiden tarvitseman investointien rahoituksen saatavuus rahoitusmarkkinoilta. Hyvinvointialueet voisivat tietyin edellytyksin ottaa rahoitusmarkkinoilta lainaa ja käyttää muita rahoitusinstrumentteja varsinkin tarvitsemiensa investointien rahoittamiseksi. Esityksellä hyvinvointialueille mahdollistettaisiin myös Kuntarahoituksen tarjoamien rahoituspalveluiden käyttäminen. Samalla tulee varmistua siitä, että Kuntarahoituksen myöntämän rahoituksen laajentaminen hyvinvointialueille ei vaaranna takauskeskuksen jäsenyhteisöinä olevien kuntien taloudellista itsehallintoa sen vuoksi, että kunnat vastaisivat viime kädessä myös hyvinvointialueille myönnettävän rahoituksen varainhankintaan liittyvistä sitoumuksista. Muutos tulisi voimaan samaan aikaan kun hyvinvointialueiden aluevaltuustot aloittavat toimintansa. Muutos ei pakottaisi Kuntarahoitusta laajentamaan antolainaustaan hyvinvointialueiden toimintaan vaan ainoastaan mahdollistaisi sen, jos takauskeskuksen valtuuskunta ja Kuntarahoitus päättäisivät tällaiseen rahoitustoimintaan ryhtyä.

Vastausohjeet vastaanottajille

Myös muut kuin jakelussa mainitut tahot voivat antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssa julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Aikataulu

Lausunto pyydetään toimittamaan viimeistään 10.9.2021.

Kaupunginjohtaja: Kaupunginhallitus toteaa lausuntonaan, että esitetty lainmuutos on perusteltua tehdä paitsi nyt siirtymävaiheessa kun lainarahoituksella rakennettua omaisuutta siirtyy kuntayhtymiltä hyvinvointialueille, mutta myös pysyvänä käytäntönä: Hyvinvointialueiden investointitarpeet tulevat säilymään korkeina ja Kuntien takauskeskuksen takaamana rahoitus on kilpailukykyistä. Siinä vaiheessa jos/kun myös hyvinvointialueilla on verotusoikeus, on syytä kytkeä myös hyvinvointialueet osaksi takauskeskuksen takausvastuita.

Kaupunginhallitus: Hyväksyttiin yksimielisesti.